

Tina Ameel - Urban Mag, Dagkrant Het Theaterfestival Vlaanderen:

Beste moeder van Ilay den Boer,

Ik nam gisteren plaats aan de tafel van *Eet smakelijk*, een voorstelling van de hand van uw zoon. De sfeer was er lang gemoedelijk. Terwijl Ilay over zijn familiegeschiedenis vertelde (zoals u, is hij een Nederlander, als Jood in Israël geboren), aten en dronken we samen. We lachten om de gezelligheid van dit alles, en spraken elkaar aan als de personages die hij enkelen onder ons toegewezen had (onder andere Ilay's nonkel, nichtjes, grootvader, en ook u, zijn moeder, zaten bij ons aan tafel, ziet u, we ensceneerden het feestmaal op de avond van zijn *bar mitswa*).

U kent uw zoon, en weet waarschijnlijk dat hij elk moment op de loer ligt om dwingende vragen te stellen, waarop hij concrete antwoorden verwacht. Wij, daarentegen, waanden ons in een geheel veilige, ondubbelzinnige situatie. Normaal gesproken, wanneer ik naar theater ga, schat ik dit zelden in als een ongevaarlijke situatie. Hoe ik ook geniet, ik ben mij continu bewust van de mogelijke intenties van een maker mij te verrassen wanneer ik dat het minste verwacht. Uw zoon echter, deed mij, temidden deze gezelligheid, vergeten op mijn hoede te zijn.

U weet waarschijnlijk dat Ilay op een bepaald moment in deze voorstelling gebruik maakt van brieven die u en hij naar elkaar geschreven hebben. In die brieven stelt Ilay u bijna onbeantwoorbare vragen over de kern, en de houdbaarheid van zijn Joodse identiteit. Naarmate hij opgroeide, scheen hij te verlangen zijn verhouding tot die geschiedenis op een zo correct en genuanceerd mogelijke manier bij te stellen.

De als u aangeduide vrouw in het publiek werd gevraagd de brieven die u in antwoord naar Ilay schreef, voor te lezen. Op dat moment, geheel onbewaakt, wij allen met de kip tussen de kiezen, de hand aan het wijnglas, brak er iets in de vrouw die u moest zijn. Bij enkele woorden (het waren woorden van liefde voor het verleden) stokte haar stem in tranen. Het werd stil aan de tafel. Daar zaten wij, vretend en zuipend, terwijl iemand een verhaal had zitten vertellen waarvan wij de indruk hadden gehad dat het ons niet werkelijk aanging (als een gesprek dat op een familiefeest, enkele stoelen van ons verwijderd, iemand met iemand aan het voeren was). Maar in één klap ging het ons aan als was het ons eigen verhaal. Op dat moment ging uw zoon een gesprek met ons aan. Hij vroeg ons ons eigen beeld van de Joodse identiteit en de geschiedenis van Israël in vraag te stellen.

Later verscheen u huilend in een filmpje waarbij ik de blik heb moeten afwenden. Ook u bleef Ilay antwoorden schuldig. Hoe beladen worden vragen van afkomst en identiteit, als iemands eigen moeder erop geen antwoord heeft? Tegelijkertijd nam uw zoon u in deze voorstelling, in gesprek met ons, een last van uw schouders. Immers, ook wij creëren, met onze blik, in onze vooronderstellingen en indrukken, identiteit, niet alleen die van ons, maar ook die van anderen. Waarom had Ilay deze vragen anders aan ons gesteld?

Uw zoon lijkt op u,
Vele groeten,
Tina